

Arkivsak

26/05145-1

Sakshandsamar

Ranveig Gule

Saksgang

Partssammensatt utvalg

Yrkesopplæringsnemnda

Fylkeskommunalt råd for personer med
funksjonsnedsettelse

Telemark ungdomsråd

Hovedutvalg for utdanning, folkehelse
og tannhelse

Fylkesutvalg

Fylkestinget

Møtedato

19.05.2026

20.05.2026

20.05.2026

22.05.2026

27.05.2026

10.06.2026

18.06.2026

Strategi for vidaregåande opplæring 2026 - 2031

Innstilling frå fylkesdirektøren

Strategi for vidaregåande opplæring 2026–2031 vert vedteken.

Bakgrunn og saksgang

Fylkesdirektøren har utarbeidd ein strategi for vidaregåande opplæring for perioden 2026–2031 som inngår i verdikjeda av styringsdokument i Telemark fylkeskommune. Strategien erstattar Helsefremmende opplæring – strategiplan for vidaregåande opplæring i Vestfold og Telemark 2021 – 2025, og skal leggjast til grunn for administrasjonens og skulanes utviklings- og kvalitetsarbeid.

Denne saka skal drøftast i medbestemmingsmøte 7. mai. Eventuelle tilbakemeldingar derifrå vil bli ettersende. Partssamansett utval, yrkesopplæringsnemnda, fylkeskommunalt råd for personar med funksjonsnedsetjingar, Telemark ungdomsråd og hovudutval for utdanning, folkehelse og tannhelse får saka til uttale. Fylkesutvalet innstiller til fylkestinget som gjer endeleg vedtak i saka.

Saksopplysningar

Strategi for vidaregåande opplæring 2026 - 2031 byggjer på nasjonale og regionale føringar som læreplanverket og Telemarksplanen, og skal sikre ein likeverdig, inkluderande og framtidretta opplæring for alle elevar og lærlingar i fylket. Fylkestinget har styrkt dei økonomiske rammene for dei vidaregåande skulane med mål om å auke andelen av elevar som fullfører og består vidaregåande opplæring. Styrkinga blir knytt tett til kjerneaktiviteten i klasserom, praksisrom og

skulemiljø. I tråd med desse føringane utarbeider kvar enkelt skule årleg ein utviklingsplan som inneheld beskrivingar av dei tiltaka skulen prioriterer. Analyse av status for dette arbeidet skal presenterast i den årlege tilstandsrapporten for vidaregåande opplæring som blir behandla politisk i møterekke 4.

Telemark fylkeskommune har to overordna mål med vidaregåande opplæring, slik dei er formulert i Telemarksplanen:

- Alle skal gjennomføre vidaregåande opplæring på nivået sitt. Telemark skal møte framtidens kompetansebehov
- Redusere sosial ulikskap i helse

For å nå måla, er det i strategien definert seks delmål (tidlegare kalla strategiområde):

1. Profesjonsutvikling og leiing av læring – opplæringsarenaene skal byggje gode, lærande profesjonsfellesskap der alle tilsette deltek aktivt
2. Livsmeistring gjennom læring og erfaring – opplæringsarenaene skal leggje til rette for at alle elevar opplever auka livsmeistring
3. Grunnleggjande ferdigheiter – opplæringa skal styrkje dei grunnleggjande ferdigheitene til elevane (lesing, skriving, rekning, munnlege og digitale ferdigheiter)
4. Matematisk kompetanse – elevane skal ha kompetanse til å bestå matematikkfaget på nivået sitt
5. Digital kompetanse – opplæringa skal fremje utvikling av digital kompetanse og kritisk dømmekraft, inkludert grunnleggjande forståing av kunstig intelligens
6. Det 4-årige yrkesfagløpet – opplæring og samarbeid skal legge til rette for å bedre progresjonen gjennom hele det fireårige yrkesfagløpet

I tillegg til utviklingsarbeidet knytt til delmåla, legg strategien vekt på samarbeid mellom skular, arbeidsliv, kommunar og andre aktørar for å sikre gode overgangar og kvalitet i opplæringa.

Eksisterande strategiplan inneheld beskrivingar av helsefremjande prinsipp som bidrag til gode liv på opplæringsarenaen, læring, utvikling og danning. I arbeidet med ny strategi er det vurdert at systematisk arbeid med det tverrfaglege temaet folkehelse og livsmeistring i læreplanverket saman med utviklingsarbeidet knytt til inkluderande praksis, varetek desse prinsippa.

Samtidig som Statped vart omorganisert til eit tenesteytande fagdirektorat under Kunnskapsdepartementet, sette Utdanningsdirektoratet i gang den nasjonale satsinga «Kompetanseløftet for spesialundervisning og inkluderande praksis i barnehage og grunnutdanninga» - forkorta namn «kompetanseløftet». Alle våre skular, samt fagopplæringa, deltek i denne satsinga.

Utviklingsarbeidet med kompetanseløftet skal bidra til at alle dei vidaregåande skulane har tilstrekkeleg kompetanse tett på elevane for å kunne førebyggje, fange opp og gi eit inkluderande og tilpassa pedagogisk tilbod til alle, inkludert elevar med behov for særskild tilrettelegging. Alle dei vidaregåande skulane i Telemark fylkeskommune jobbar no systematisk

med innhaldet i kompetanseløftet med utgangspunkt i kvar enkelt verksemds behov for styrking av kartlagde område.

Fylkesdirektøren har gjennomført revisjonsarbeidet og utarbeidinga av det vedlagde strategidokumentet som har vore på høyring. Høyringsdokumentet vart lagt ut på nettsidene frå fylkeskommunen 5. januar og på nettsidene til skulane. Det vart i tillegg sendt ein e-post til særleg relevante høyringsinstansar for å gjere dei merksame på høyringa. Fristen for å sende høyringssvar vart sett til 6. mars. Høyringssvara vart sendt inn digitalt ved å svare på ei FORMS undersøking.

Høyringsinstansar

Målgruppa for strategiplanen, det vil seie alle som har medansvar for utvikling av opplæringa og opplæringsarenaen i Telemark fylkeskommune, vart særskilt oppmoda til å svare på høyringa (dei vidaregåande skulane, elevråd, ungdomsråd og seksjon for Pedagogisk-psykologisk teneste, Oppfølgingstjenesten og alternative opplæringsarenaer). I tillegg vart også andre interessantar, både organisasjonar, grupper og enkeltpersonar (føresette, samarbeidsorgan, arbeidstakarorganisasjonar, kommunar, næringsliv og partane i arbeidslivet m.fl.) oppmoda til å gi høyringssvar.

Elever skal ha moglegheit for å påverke avgjerder som gjeld kvardagen og trivselen sin. Det er eit viktig demokratisk prinsipp, og følgjer av FNs barnekonvensjon, Grunnlova og opplæringslova. Invitasjonen til høyringa vart formidla ut til alle elevar via råda og utvalet ved skulane. For å sikre medverknad frå elevane som blir ramma av eventuelle endringar, vart dei vidaregåande skulane bedne om å leggje opp til ein eigen prosess som varetok dette.

Høyringssvar

Det kom totalt inn 16 svar på høyringa. Svara kom frå skule, elevråd, samarbeidsorgan, arbeidstakarorganisasjon, seksjon for Pedagogisk-psykologisk teneste, Oppfølgingstjenesten og alternative opplæringsarenaer, i tillegg til to svar frå privatpersonar.

Høyringssvara er vurderte og teksten er revidert i samsvar med vurderinga. Høyringssvara er i sin heilskap lagde ved saka.

Framsikt som heilskapleg verksemdsstyring

På lik linje med Telemarksplanen, er strategien no lagd inn i systemet frå fylkeskommunen for heilskapleg verksemdsstyring, Framsikt. Målet er å samle analyse, planlegging, budsjettering og rapportering i éi plattform for å forbetre økonomistyring og strategisk planlegging.

I samband med dette arbeidet, vart det nødvendig å endre nokre av omgrepa i høyringsdokumentet:

- Måla for vidaregåande opplæring er oppdaterte med måla frå strategiområdet Inkluderende Telemark i Telemarksplanen
- Telemarksplanen inneheld strategiområda Inkluderende Telemark, Skapende Telemark og Naturrike Telemark. Ifølgje planretteleiaren for Telemark fylkeskommune skal ikkje strategiar ha strategiområde. Det er derfor forma ut mål for strategien som delmål for

Telemarksplanen med utgangspunkt i innhaldet i strategiområda. Teksten frå kvart enkelt strategiområde ligg som ei beskriving av bakgrunnen for delmålet

Fylkesdirektøren jobbar no med å leggje inn strategiens handlingsdel som koplar delmåla direkte opp mot hovudmåla for vidaregåande opplæring i Telemark for å synleggjere prioriterte oppgåver, satsingar og tiltak i strategiperioden. Dette arbeidet skal ferdigstillast innan 1. juli.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvensar

Økonomi: Strategien krev ingen nye løyvingar, men føreset at eksisterande midlar blir brukte målretta i tråd med prioriteringane i strategien. Skulane må utarbeide lokale utviklingsplanar som følgjer opp delmåla i strategien. Dei økonomiske tilgjengelege rammene til skulane må prioriterast tydeleg til tiltak som løftar resultata og bidreg til at fleire fullfører og består den vidaregåande opplæringa si.

Administrasjon: Fylkeskommuneadministrasjonen har eit overordna ansvar for å leggje til rette, støtte og følgje opp kvalitets- og utviklingsarbeid i dei vidaregåande skulane gjennom systematisk planarbeid, årleg tilstandsrapport, handlingsplan for kompetanseutvikling og jamlege kvalitetsdialogar.

Juridiske forhold: Strategien er i tråd med opplæringslova og nasjonale føringar, og styrkjer ansvaret frå fylkeskommunen for overgangar mellom grunnskule og vidaregåande opplæring.

Konsekvensar for klimamålet i fylket og FNs berekraftsmål

Strategi bidreg til fleire av FNs berekraftsmål, særleg:

Mål 3: God helse og livskvalitet gjennom arbeid med livsmeistring og folkehelse

Mål 4: God utdanning ved å sikre likeverdig og inkluderande opplæring for alle

Mål 10: Mindre ulikskap gjennom tiltak for å redusere fråfall og utanforskap

Mål 13: Klima og miljø ved å integrere berekraft og naturforståing i opplæringa

Strategien støttar også klimamålet i fylket ved å fremje digital kompetanse og teknologi som kan redusere behovet for fysisk transport og ressursbruk.

Vurderinga frå fylkesdirektøren

Telemark fylkeskommune skal, i samarbeid med opplæringsarenaene, arbeids- og næringslivet, sørgje for at flest mogleg fullfører vidaregåande opplæring med høgt læringsutbytte. Det krev ei likeverdig og tilpassa opplæring av god kvalitet som gir grunnlag for velferd, verdiskaping og berekraft.

Strategien for vidaregåande opplæring gir ei tydeleg retning for utviklings- og kvalitetsarbeidet i fylket. Den byggjer på nasjonale og regionale føringar og tek høgd for dei utfordringane Telemark står overfor, mellom anna låg gjennomføringsgrad og høg del unge utanfor arbeid og utdanning.

For å sikre kontinuitet i utviklingsarbeidet, fører strategien vidare hovudtrekka av strategiområda (no kalla delmål) i førre plan. Arbeidet med dei seks delmåla skal sikre ei likeverdig opplæring der alle får høve til å realisere potensialet sitt slik at dei gjennomfører vidaregåande opplæring på nivået sitt, Telemark får dekt det framtidige kompetansebehovet sitt, og sosial ulikskap i helse blir redusert.

Tilstandsrapport for vidaregåande opplæring blir behandla politisk i møterekke 4. Den vil innehalde ei rapportering på tiltaka skulane har gjennomført for å auke andelen fullført og bestått, jf. verbalvedtak 2 frå fylkestingssak 146/24. Saman med analysen av resultata i skulen, vil strategi for vidaregåande opplæring vere førande for kva tiltak skulane set i verk i strategiperioden.

Fylkesdirektøren ber fylkestinget vedta strategien som grunnlag for utviklings- og kvalitetsarbeidet i vidaregåande opplæring i Telemark.

Vedlegg:

[Strategi for vidaregåande opplæring i Telemark 2026 – 2031 i Framsikt](#)

Høringssvar - revidert strategiplan for vidaregåande opplæring i Telemark fylkeskommune
Strategi for vidaregåande opplæring i Telemark 2026–2031